

Tehtävän 1 aineisto

Jussi Rajala, Savon Sanomien yleisönosastokirjoitus 20.1.2008

Missä lapsesi on iltaisin?

Moni vanhempi huokaisee tyytyväisenä, kun lapset viihtyvät kotona tietokoneidensa ääressä. Harva aikuinen tietää, mitä lapsi tietokoneensa kanssa tekee: Kenen kanssa hän keskustelee, mistä aiheista, mitä tietoja hän itseltään kertoo netissä, minkälaista materiaalia hän näkee, millaisia pelejä pelaa ja käyttääkö lapsi maksullisia palveluita?

Kyselyn mukaan lähes puolet vanhemmista jättää seuraamatta lastensa netinkäyttöä. MLL:n kyselyn mukaan 82 prosenttia vanhemmista ilmoitti, ettei heidän lapsensa ole tavannut netissä tapaamiaan tuttuja. Vastaavasti nuorilta, 12-18 vuotiailta, kysyttäessä suosituimpien suomalaisten kuvagallerioiden käyttäjistä 40 prosenttia kertoi tavanneensa nettituttuja.

Uusia ystäviä löytäessään ei koskaan voi tietää minkälainen henkilö esimerkiksi jonkin nimimerkin tai käyttäjäprofiilin taakse oikeasti kätkeytyy. Miten kuvittelisitte syksyllä 42:n lapsen hyväksikäytöstä tuomitun mikkeliäismiehen löytäneen uhrinsa?

Netti on täynnä lapsille sopimatonta materiaalia, ja siihen voi törmätä vahingossa tai tahallaan. Sähköpostiin saattaa ilmestyä roskapostia joka houkuttelee aikuisviihdesivustoille, musiikin tai elokuvien latauksen yhteydessä törmääkin pornoon, hakukoneen tuloksien joukossa on ei-toivottuja osumia tai joku kavereista lähettää mesessä linkin.

Mitä vanhempi netinkäyttäjä, sitä todennäköisemmin hän on törmännyt itseään järkyttävään aineistoon netissä. Erään kyselyn mukaan jopa 40 prosenttia 16-17 vuotiaista vastaajista kertoi törmänneensä järkyttävään aineistoon. Ei ole olemassa keinoa täysin aukottomasti suojata lapsiaan ahdistavalta video, kuva- tai tekstimateriaalilta, mutta hyviä konsteja välttää suurimmalta osalta esimerkiksi aikuisviihdesivustoja löytyy.

Lasten ja vanhempien yhdessä sopimien pelisääntöjen ja nettikäyttäytymismallien lisäksi voidaan esimerkiksi netistä ladattavan materiaalin sisältöä suodattaa. Kyselyn mukaan 21 prosenttia vanhemmista on asentanut kotikoneelle estoja tai suodatuksia. Todennäköisesti useampi vanhempi asentaisi kotikoneelleen sisällönsuodatuksia, mikäli osaisi tai tietäisi mitä lapsi netissä tekee.

Lapset eivät monestikaan ymmärrä miten väärin nettiin itsestä laitettuja tietoja tai kuvia voidaan käyttää tai miten julkisia heidän netissä käymänsä keskustelut ovat. Oman identiteetin, tunnusten ja salasanojen suojaamisen tärkeys saattaa valjeta vasta vahingon tapahduttua. Netin ja erilaisten netin

palveluiden ollessa tärkeä osa lasten arkea myös kiusaaminen netissä kuuluu osaksi lasten elämää.

Jos aikaisemmin kiusaajat löytyivät lähipiiristä tai omalta asuinalueelta, niin nyt nettikiusaamiseen saattaa osallistua ennestään tuntemattomat ihmiset, vaikka toiselta puolelta Suomea. MLL:n kyselyn mukaan vanhempia huolestuttaa eniten juuri ei-toivotut kontaktit, sopimaton materiaali ja henkilökohtaisten tietojen julkaiseminen netissä. Huoli ei ole aiheeton, mutta osaammeko me opastaa lapsiamme turvalliseen netinkäyttöön?

Monessa perheessä tilanne on ”muna on kanaa viisaampi”, kun kyse on internetin maailmasta. Se ei anna kuitenkaan lupaa meille vanhemmille nostaa käsiä pystyyn, vaan se tarjoaa meille haasteen johon on tartuttava.

Me vanhemmat tarvitsemme konkreettista tietoa nuorten netinkäytöstä. Pelkästään sanavarastomme sivistäminen on tarpeen eri nettitermeillä kuten habbohotelli, herutus, irkkaus, galtsu tai mesettäminen. Miten muuten voisimme ottaa kantaa tai ohjata lapsiemme netinkäyttöä? Vastuu on meillä.

Jussi Rajala

Kahden tyttären isä

Tietokoneinsinööri

Kuopio